

ทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยตามแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยระยะที่ ๑๓

พระเมธีธรรมาจารย์, รศ.ดร.
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2432

ยุคก่อตั้ง
มหาวิทยาลัย

ยุครับรองปริญญา
บัตรและสถานะ
ของมหาวิทยาลัย

2526

2540

ยุคพระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.

ยุคเข้าสู่การเป็น
ศูนย์กลาง
มหาวิทยาลัย
พระพุทธศาสนา
นานาชาติ

2541-2558

2559-2564

ยุคพัฒนาความ
รุ่งเรืองของการเป็น
ศูนย์กลางของ
มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยที่สร้าง
พุทธนวัตกรรมเพื่อ
พัฒนาจิตใจและ
สังคม

2565-2569

ความเป็นมาของ
วิทยาลัยพระ
ธรรมทูต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย (มจร) ได้จัดให้
มีการฝึกอบรมพระธรรมทูต สาย
ต่างประเทศ ปีละ 1 ครั้ง เริ่ม
อบรม รุ่นที่ 1 ปี พ.ศ.2538 จำนวน
ผู้ผ่านการอบรม 49 รูป ปัจจุบัน
อบรมเป็น รุ่นที่ 27

พระธรรมทูตชุดแรก

เมื่อ ยสกุลบุตรออกบวช สหายสนิท 4 คน คือ วิมลละ สุพาหุ ปุณณชิ และควัมปติ ตามมาบวชด้วย ไม่นานสหายของยสะที่อยู่ตามชนบทต่างๆ อีกจำนวน 50 ก็มาบวชด้วยเช่นกัน รวมทั้งหมด 54 คน เมื่อบวชแล้วก็ได้บรรลुพระอรหันต์โดยทั่วกัน เมื่อรวมกับปัญญจวคีย์ทั้ง 5 ก็มีจำนวน 60 รูป

พระพุทธองค์จึงตรัสเรียกประชุมประทานพุทธโอวาทใจความว่า

“จรถ ภิกฺขเว จาริกํ พหุชนหิตาย
พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย
หิตาย สุขาย เทวมนุสฺसानํ เทเสถ
ภิกฺขเว ธมฺมํ อาทิกฺลฺยานํ
มชฺฌกฺลฺยานํ ปรีโยสานกฺลฺยานํ”

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจง
เที่ยวจาริก เพื่อประโยชน์และความสุข
แก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก
เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่
ทวยเทพและมนุษย์ พวกเธออย่าได้ไป
ร่วมทางเดียวกันสองรูป จงแสดง
ธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง
งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์
พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะ
ครบบริบูรณ์ บริสุทธิ์”

พระอัญญาโกณฑัญญะ

ได้เดินทางไปยังบ้านเดิมของท่านได้นำหลานชาย
ชื่อ *ปุณณมันตานี* ซึ่งเป็นบุตรของ *นางมันตานี* ผู้เป็น
น้องสาวของท่านมาบวช และได้มีชื่อว่า *พระปุณณมัน
ตานีบุตรเถระ*

เพราะความที่ท่านเป็นพระเถระผู้มีอายุพรรษา
มาก มีประสบการณ์มาก จึงได้รับยกย่องจากพระบรม
ศาสดาในตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย
ในทาง

“ผู้รัตัญญู หมายถึง ผู้รู้ราตรีนาน”

อุตร เขียวอ่อน (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศักยภาพพระธรรมทูตสายต่างประเทศ” พบว่า ศักยภาพของพระธรรมทูตสายต่างประเทศประกอบด้วย คุณลักษณะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) เป็นผู้มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง 2) เป็นผู้มีความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีคิดเชิงปฏิบัติ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์

AUGUST 19, 2020/2563, Ayutthaya, Thailand

พระมหาสุเทพ สุวฑฒโน (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ” พบว่า กลยุทธ์หลักซึ่งพระพุทธเจ้าใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในช่วงเริ่มต้นประกาศพระศาสนา คือ เจาะจงกลุ่มเป้าหมายจากชนชั้นนำและชนชั้นปกครอง เพื่อจูงใจและดึงดูดให้ ชาวเมืองจำนวนมากสนใจพระพุทธศาสนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตสายต่างประเทศ เป็นไปตามหลักอรรถ 3 ประการ คือ

- 1) ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ 2) สัมปรายิกัตถประโยชน์ 3) ปรมัตถประโยชน์

อรรถ 3 ประการ

หมายถึง ประโยชน์ หรือสิ่งที่มุ่งหวัง

3 ประการ ประกอบด้วย

1. ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์
2. สัมปรายิกัตถประโยชน์
3. ปรมัตถประโยชน์

ทิวฏฐธัมมิกัตถประโยชน์

หมายถึง ประโยชน์ในปัจจุบัน
ผู้ใดปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ผู้นั้นย่อมได้รับ
ประโยชน์ในปัจจุบัน

สัมปรายิกัตถประโยชน์

ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเกื้อกูลและ
ความสุขในภายหน้า

ปรมาตถประโยชน์

ประโยชน์สูงสุดคือ พระนิพพาน
อันเป็นธรรมที่ดับทุกข์นั่นเอง

หลักสาราณียธรรม 6

หมายถึง ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน
6 ประการ เป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเราไม่เห็น
แก่ตัว แต่จะคิดถึงคนอื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่
ผู้อื่น เข้าใจคนอื่นมากขึ้น ระลึกถึงกัน ผูกพัน
เชื่อมโยงบุคคลไว้ด้วยน้ำใจ

หลักสาราณียธรรม 6

1. เมตตากรรมกรรรม ทำสิ่งใดก็ทำด้วยความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
2. เมตตาวจกรรมกรรรม พุ่ดด้วยความปรารถนาดีต่อกัน
3. เมตตามโนกรรมกรรรม คิดในสิ่งที่ดี และคิดด้วยความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
4. สาราณโมคี แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรม
5. สีสสามัญญุตตา ประพฤติสุจริตในสิ่งที่ดีงามอย่างสม่ำเสมอ
6. ทิฏฐีสสามัญญุตตา มีความเสมอภาคกันทางความคิด และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

ทิศทางที่พระธรรมทูต
จะมีส่วนร่วม

ตามหลักสาราณียธรรม 6

- การนำเสนอข้อคิดเห็นหรือแนวทางการพัฒนา
นำเสนอความความปรารถนาดี เล็งเห็น
ผลประโยชน์ส่วนรวม
- คิดในสิ่งที่ดี และคิดด้วยความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
ต่อมหาวิทยาลัย ต่อพระพุทธศาสนา ต่อสังคม
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มุมมองใหม่ๆที่เป็น
ประโยชน์
- รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับความ
คิดเห็นของบุคคลอื่น

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

Keith Davis (ค.ศ.1972)

“การมีส่วนร่วม” หมายถึง การ
เกี่ยวข้องกับจิตใจและอารมณ์
ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์
กลุ่ม ซึ่งผลดังกล่าว เป็นเหตุเร้า
ใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
ของกลุ่มนั้น และรู้สึกประทับใจ
กับกลุ่มดังกล่าวด้วย”

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

White (ค.ศ.1982)

ประกอบด้วย 4 มิติ คือ

- 1.มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ
3. มีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. มีส่วนร่วมในการประเมินผล

การบริหารแบบมีส่วนร่วม สมเด็จพระสังฆราช(พ.ศ.2547)

“การมีส่วนร่วม” หมายถึง การเปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน เรียกว่า “การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร” (Total Quality Control หรือ TQC)

สรุป การบริหารแบบมีส่วนร่วม

หมายถึง การบริหารโดยให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการได้รับประโยชน์ ทั้งทางตรง และทางอ้อม มีส่วนในการกำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารจัดการโดยร่วมดำเนินการสนับสนุนทั้งด้านกำลังความคิด กำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ พร้อมร่วมกำกับติดตามตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

มหาวิทยาลัยสุโขทัย Disruption

วิทยาลัยทัศน์

วันที่ 12 กันยายน 1962

จอห์น เอฟ. เคนเนดี ประกาศว่า
สหรัฐอเมริกาจะขึ้นไปเหยียบ
ดวงจันทร์ และ สหรัฐอเมริกาก็ทำ
สำเร็จใน 7 ปีต่อมา
เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 1969

กลยุทธ์ในแต่ละแห่งไม่
เหมือนกัน
กฤษณะให้คำแนะนำโจโฉ
ในศึกกัวตอ

เซิงผู้นำ
ซุนกวนสอนไว้

วิสัยทัศน์

พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“มหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา
บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่
และสร้างพุทธนวัตกรรมเพื่อพัฒนา
จิตใจและสังคม”

ทุติยปาปณิกสูตร

หมายถึง พระสูตรที่พระพุทธเจ้า
ตรัสไว้ เกี่ยวกับคุณลักษณะของ
ผู้บริหาร

ทศตยปอปณิกสูตร

1. จักขุมา (Conceptual Skill) ต้องมีปัญญา มองการณ์ไกล ต้องเป็นผู้ฉลาดสามารถในการวางแผนและฉลาดในการใช้คน
2. วิรูโร (Technical Skill) ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการจัดการธุระต่าง ๆ หรือกิจการทั้งปวงได้ดีมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
3. นิสสยสัมปันโน (Human Relation Skill) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่น ซึ่งเป็นทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

พันธกิจมหาจุฬา

ผลิตบัณฑิต

วิจัยและพัฒนา

บริการวิชาการแก่สังคม

ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ปรัชญา

“ปณฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต “ปัญญา เป็นแสงสว่างในโลก”

ปณิธาน

“เป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง
สำหรับภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์”

แผนพัฒนาระยะที่ 13

- ➔ อยากเห็นอะไร ?
- ➔ อยากเป็นอะไร ?
- ➔ จะไปถึงได้อย่างไร ?

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการศึกษา พัฒนาบัณฑิตให้มีสติปัญญา และคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนางานวิจัยและพุทธนวัตกรรมเพื่อพัฒนา จิตใจและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาเพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุน วัด ชุมชน ท้องถิ่นและ สังคมให้เกิดสันติสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์ สืบสาน ส่งเสริม พระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่าง ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรตาม หลักธรรมาภิบาล

หลักการบริหารนิยธรรม

หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่
เสื่อม 7 ประการ ผู้ปฏิบัติ ธรรมนี้จะเป็นไปเพื่อ
ความเจริญทั้งฝ่ายบ้านเมืองและฝ่ายสงฆ์

หลักการบริหารนิยธรรม 7

1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์
2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ
3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม)
4. เคารพนับถือผู้ใหญ่การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่
5. ไม่ชมเหงล่วงเกินสตรี
6. ให้ความเคารพและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญ
7. ให้การอารักขา คຸ້ມครอง

ตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

- เข้าร่วมการประชุมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย
- นำเสนอสิ่งที่ทันสมัยแต่ไม่ขัดกับบริบท หลักการ หรือวัตถุประสงค์ในการเป็นมหาวิทยาลัย พระพุทธศาสนา
- ให้ความเคารพบูรพาจารย์ ในการนำเสนอความคิดเห็นที่แตกต่าง อย่างอ่อนน้อม
- เชิดชู รักษา มรดก สิ่งล้ำค่าของมหาวิทยาลัย

“พระธรรมทูต คือ ลมหายใจของพระพุทธศาสนา”